

Setkání ve Strasbourgu na téma: Inkluze a deinstitucionalizace – šance pro všechny?

Ve školství a sociálních službách se již dlouhodobě velká část české společnosti zabývá tématem inkluze (začleňování lidí s postižením do běžného života) a deinstitucionalizace (přechod z institucionální péče do běžné komunitní péče). Také v Domově pod hradem Žampach se těmto otázkám řadu let věnujeme, poslední roky velmi intenzivně. Náš Domov je zapojen do projektu transformace, při které někteří klienti mění místo poskytování služby - z Domova na Žampachu se někteří obyvatelé stěhují do chráněných bytů v Letohradě a Žamberku, kde žijí v běžném prostředí za podpory našich zaměstnanců.

Tomuto tématu se věnují odborníci nejen u nás, ale ve všech evropských zemích. Ve dnech 9. - 10. května letošního roku se konalo ve francouzském Strasbourgu setkání lidí, kteří pracují ve školství a sociálních službách, rodičů lidí s postižením i dalších zájemců, aby se zabývali právě tématem: Je inkluze a deinstitucionalizace šance pro všechny? A za jakých podmínek?

Setkání pořádalo zařízení pro lidi s mentálním postižením Sonnenhof, se kterým jsme ze Žampachu v kontaktu. Před dvěma lety jsme v devíti lidech (7 obyvatel našeho Domova, 2 zaměstnankyně a 1 dobrovolník) toto zařízení navštívili, seznámili se se všemi jeho službami a mohli tak čerpat inspiraci pro naši práci za hranicemi našeho Domova i země.

Díky této dřívější známosti jsem byla pozvána na letošní květnové setkání, abych tam tlumočila zkušenosti s inkluzí a deinstitucionalizací v České republice, ale především přímo na Žampachu. Účastnila jsem se tak „evropského kulatého stolu“, kde byli kromě mě ještě zástupci z Lucemburska, Německa a Itálie. Každý vyprávěl o zkušenostech v jeho zemi. I když šlo o různé země, v mnohém byly zkušenosti velmi blízké – a to nejen nás čtyř, ale i přítomných francouzských účastníků.

Kromě zmíněného kulatého stolu zazněly v jednotlivých vystoupeních názory, zkušenosti a otázky psychologa, filosofa, starosty města, pracovnice sociálního odboru, školní inspektorky, ředitelů jednotlivých institucí, pracovníků volnočasových center, rodičů lidí s postižením i slečny s postižením, která prošla inkluzivním vzděláváním, a dalších.

I přes různost pohledů a pestrost zkušeností, které bylo možné na setkání slyšet, to hlavní je společné pro všechny: všude ve všech zastoupených zemích probíhá inkluze, všude je mnoho změn, všude zúčastnění lidé musí citlivě promýšlet, jak změny připravit pro konkrétního člověka co nejlépe a nejvhodněji. Všude zažíváme dobré zkušenosti, ale poučujeme se i ze zkušeností méně dobrých. Opakovaně také zaznívalo, jak nutné je u každého člověka zvažovat situaci individuálně a podporovat ho na „jeho životní cestě“ – ať už vede různými místy a s různými potřebami.

To hlavní je, jak se ke změnám postavíme my lidé, kteří jakýmkoliv způsobem s lidmi s postižením komunikujeme, žijeme a pracujeme: věřím, že se můžeme na jedné straně učit podporovat lidi v jejich začleňování se do běžných situací a na druhé straně že si můžeme navyknout respektovat a přijímat lidi, kteří jsou jakkoliv odlišní. Otevřenosti k odlišnosti se můžeme učit v celé společnosti.

Pokud budeme mít v první řadě na mysli prospěch konkrétního člověka s postižením a to, aby mohl žít co možná nejvíc plnohodnotně jako občan společnosti, pokud budeme věci dělat s chutí a tvořivě, pak věřím, a zkušenosti tlumočené i na setkání ve Strasbourgu to dosvědčují, že můžeme stále směřovat k větší otevřenosti a spolužití různě odlišných lidí. I když je to cesta složitá, je třeba hodně přemýšlení a práce a cesta bude nekončící, stojí to za to. Povzbuzovat nás může i to, že i v sousedních zemích se zabývají stejnými úkoly.

Tereza Kellerová, speciální pedagog, Domov pod hradem Žampach

10.5. 2016